Paakkasen Sanomat

Virolaisen sukuseuran lehti No 55 1/2026

Hyvät sukulaiset

Kesä 2026 tuo jälleen mukanaan odotetun hetken, kun kokoonnumme yhteen viettämään yhteistä sukukokousta – tällä kertaa Sastamalassa. Nyt kannattaakin laittaa kalenteriin varaus ja päättää, että mie, sie ja myö kaik ollaa mukan.

Sukukokous on paljon enemmän kuin pelkkä tapaaminen. Se on mahdollisuus kohdata tuttuja ja tutustua uusiin sukulaisiin, kuulla tarinoita menneiltä ajoilta ja luoda uusia muistoja tulevaisuutta varten. Vaikka arki vie meitä eri suuntiin, nämä yhteiset hetket muistuttavat siitä, mistä tulemme ja keihin kuulumme.

Vuosien varrella sukukokoukset ovat olleet lämminhenkisiä ja iloisia tapahtumia – täynnä naurua, juttelua ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Juuri siksi olisi tärkeää, että mahdollisimman moni pääsisi paikalle. Jokainen osallistuja tekee tapahtumasta rikkaamman ja merkityksellisemmän.

Ehkä et ole aiemmin päässyt mukaan, tai edellisestä kerrasta on vierähtänyt aikaa – nyt on erinomainen hetki tulla mukaan. Rohkeasti vain mukaan joukkoon.

Tarkemmat tiedot ajankohdasta ja paikasta tässä lehdessä olevassa kutsussa, mutta sitä ennen: varaa aika, kutsu mukaan myös perheenjäsenet ja lähde mukaan yhteiseen kesäpäivään sukulaisten seurassa.

Lämpimästi tervetuloa – tuutha siekii kokouksee!

Katariina Lahtinen pj.

Kutsu

Virolaisen sukuseuran vuosikokous ja kesäjuhla 2026

Lauantaina 11.7.2026 alkaen klo11.00
Pitopaikka: Haapamäen tila, Haapamäentie 63 38220 Sastamala

Kuljetus: Yhteinen bussikuljetus lähtee Lohjan Kirkkokentältä Sibeliuksenkatu 1 08100 Lohja klo.8.00. Paluu Lohjalle n.klo.18.00

(bussikuljetusta ei toteuteta, jos osallistujamäärä jää alle 20 henkeä)
Pitopaikalle voi tulla myös omalla kuljetuksella

Ohjelma: klo 11.00 ilmoittautuminen ja kahvi, klo 12.00 vuosikokous ,n. klo 13.00 ruokailu

Sitovat ilmoittautumiset juhlaan ja bussikuljetukseen sekä maksu 11.6.2026 mennessä Sukuseuran sihteeri Jani Porkalle 050-3312503 tai sihteeri@virolaisensukuseura.fi

Ruokailun hinnat: aikuiset 25 € ja lapset alle 12 vuotta 15 € (sisältää kahvit,ruokailun ja ohjelman).
Bussimatkat hinta: 25 € /henkilö

MAKSU ILMOITTAUTUMISEN YHTEYDESSÄ
Saajan nimi: Virolaisen sukuseura
Saajan tilinro: FI39 5236 0440 0529 05

Viesti: Sukukokous /kuljetus x henkeä

Kaksi kotikäyntiä

Lähtö kotikylästä 17.6.1944.

Kuva 1Luutnantti Johannes Virolainen

(Johanneksen alkuperäisestä käsikirjoituksesta koostanut Markku Virolainen)

Stalinin suurhyökkäys alkoi 9.6.1944 Valkeasaaren lohkolta. Talvisodan kokemukset olivat opettaneet venäläisiä, ettei pienellä voimalla kannattanut yrittää suomalaisten rintaman läpimurtoa. Nyt satsattiin riittävästi - ehkä liikaakin - tykkejä, lentokoneita, panssareita, miehiä. Kun lähdettiin lähes kolme vuotta kestäneen lepovaiheen jälkeen liikkeelle Neuvostoliitto ei ollutkaan enää sama heikko sotilasmahti, minä se näyttäytyi koko maailmalle 1939-40. Se oli jo kesään 1944 tultaessa karkoittanut alueeltaan suurimman osan Hitlerin joukoista, Leningradin motti oli purkautumassa ja isku Suomeen oli tehtävä, jotta osoitettaisiin läntisille liittoutuneille, että Neuvostoliitto oli noussut sotilaalliseksi suurvallaksi. Siksi iskettiin nyt lujaa.

Läntisellä kannaksella, osittain Neuvostoliiton alueella, olleet suomalaiset joukot jauhettiin hienoksi parissa päivässä, rintama murtui ja vajaassa kymmenessä päivässä neuvostojoukot saapuivat Viipuriin.
Oli kesäkuun 17 ja 18 päivien välinen yö. Lämmin leppeä kesäinen yö, luonto oli kauneimmillaan, taistelut olivat hiljentyneet, kun lähdin luutnantti Salosen ja armeijan autonkuljettajan kanssa kanssa ajamaan Viipurista Yläsommeeseen tarkastamaan, mikä tilanne siellä oli. Ajoimme Nuoraan aseman kautta ja näimme,että edellisenä iltana sinne oli ajettu suuret röykkiöt erilaista tavaraa,pääasiassa meidän kylästämme. Kun juna ei ollut tullut, tavarat oli jätetty pitkin radan vartta - ihmiset oli evakuoitu muutamaa tuntia aiemmin ennen meidän tuloamme. Suuri osa yläsommeelaisten tavaroista jäi asemalle.

WIIPURIN PITÅJÄÄ 1843

Jatkamme matkaa ja saavumme pian kotikylään. Se on hiljainen, kesäyön rauhaa rikkovat vain vaimeat lampaiden, vasikoiden ja sikojen ääntelyt. Jossain laulaa kukko. Väki on illalla lähtenyt toisen kerran kodeistaan, kylä on autio ja tyhjä. Rönnällä pilkottaa valo talon ikkunasta, poikkeamme Kuntun poikien pihalle ja menemme sisään. Vanha emäntä Eeva on jäänyt yksin kylään, kun kaikki toiset ovat lähteneet. Otamme hänet autoomme ja tuomme Viipuriin. Menemme Myllymäelle, meidän talo on tyhjä, vasikat, lampaat, kanat ja siat ovat pihalla, osa pakattu kuljetuslaatikoihin, osa vapaana pihalla. Asuinrakennus on vähän vaille valmis. Se oli talvisodan jälkeen siirretty Porlammin kylään, mistä se kuljetettiin takaisin entisille paikalleen vuonna 1942 ja alettiin rakentaa huomattavasti suurempana asuttavaan kuntoon. Siihen saakka kun talo valmistui, naiset asuivat saunasta tehdyssä väliaikaisessa asunnossa ja Karja oli sijoitettu riihestä tehtyyn rakennukseen. Nyt oli taas kaikki jätetty - toinen lähtö kotoa oli varmaan vieläkin järkyttävämpi kuin ensimmäinen 30.11.1939.
Ajamme läpi kylän Tamasiinmäelle saakka, käännymme ympäri ja palaamme Viipuriin. Aamu oli jo ehtinyt pitkälle, aurinko nousi ja kesäaamu oli kirkas.
Tiedämme että pian tulee lähtö myös Viipurista.

YLÄSOMMEE 1934

Toinen käynti kotikylässä, jota ei enää ole.

Kuluu kokonaista 45 vuotta kaksi kuukautta ja neljä päivää ennen kuin palaan entiseen kotikylään. Oli elokuun 21 päivä 1989, kun naapurimaan korkeiden viranomaisten kutsusta pääsin käymään kotikylässä Yläsommeessa.
Matka kulki entistä tietä, joka oli raskaalla liikenteellä ja Kakkolassa olevan lypsykarja kolhoosin lehmien polkemana saatettu niin huonoon kuntoon, että omalla henkilöautolla en edes olisi yrittänyt ajaa sitä pitkin. Kun

käännyimme Nuoraalta kohti kotikylää, Koiviston tien ja nuoraan aseman välille oli rakennettu kymmeniä uusia rakennuksia, enemmän ja vähemmän hökkelimäisiä luomuksia. Nuoraan perunajauhotehtaan rakennukset olivat pystyssä, samoin Kakkolan kartanon paikalla suuri rakennusryhmä. Tien jatkuessa Kakkolasta eteenpäin, sen kunto kävi yhä huonommaksi. Rauhanmajan hautausmaan kohdalla oli venäläinen hautausmaa, suomalaiset haudat oli hävitetty. Korpelan kartanon pellot kasvavat rikkaruohoa ja puskia. Yläsommeen tie kulkee Niipon portilta Rauta-ahon ja Patasuon kautta Kaarleenpäähän ja nousee Virolaisen Esun ja Sassin Konstan talojen ohi mäkeä ylös ja kääntyy Viiden numeron kautta keskikylälle. Nikkolan Lyytin, eli Nousiaisen talo on paikoillaan, muut talot on hävitetty ja ennen keskikylää on muutamia lautahökkeleitä. Joudumme Pekka Virolaisen ja Kuntun Anttoonin talojen luo, siinä on karja kolhoosi mutta lehmiä ei näy. Etsin tietä joka veisi Myllymäen kautta keskikylään ja meille. Kuljen jalan kuoppaista ja kivistä tietä pitkin, matkatoverini koivistolaisen Paavo Putuksen maastoauto seuraa ja pian olemmekin Pynnisen keltaisen mökin luona - siinä lähellä pitäisi meidänkin talon olla - mutta siitä ei löydy jälkeäkään. Sataa taivaan täydeltä, pitkä rikkaruoho versoo niillä paikoilla missä asuin- ja karjarakennusten olisi pitänyt olla. Pitkässä heinikossa on hankalaa kävellä. Siksi lähden hakemaan Kiutarin peltoa ja löydänkin sen. Kylän maat, jotka laskeutuvat Sommeen jokeen on pantu yhteen ja pelloilla kasvaa ohraa sekä kauraa. Ohrakin on vielä vihreätä, on varmaankin kylvetty myöhään ja kaura vieläkin vihreämpää. Palaan takaisin mäelle, Pynnisen mökki on pystyssä. Sen kattoa on korjattu erivärisillä ja erikokoisilla pahvin ja pellin palasilla, siellä ei näy olevan ketään kotona. Kansakoulun entisellä tontilla on pari hökkeliä, mutta sielläkään ei näy ketään.
Vähän ajan kuluttua jatkamme matkaa. Ajamme suoraa tietä Porlampiin vievälle tielle. Se on hiukan paremmassa kunnossa. Ohitamme Ukonmäen, missä ei ole enää mitään taloista jäljellä ja ajamme ohi Syrjäläisen peltojen - niillä kasvaa valtavaa rikkaruohoa. Tie jatkuu Heppoinpellon kautta Sommeenjoen sillalle. Silta on yllättävän kapea, kuten jokikin. Joki on mennyt 50 vuoden aikana tukkeeseen - sehän perattiin käsipeleillä pula-aikana 1930-luvulla. Porlammin kylä näyttää yhtä autioilta kuin Yläsommeekin, jatkamme matkaa Sommeen asemalle ja käännymme sieltä Johannekseen, Sovetskiin, mihin suomalaiset rakensivat selluloosa ja paperitehtaat teholtaan 60 000 tonnia vuodessa.
Seuraavana päivänä elokuun 22 päivä on kaunis sää, aurinko paistaa ja ajamme Viipurista kotikylään uudestaan. Nyt Kyllikki löytää pitkän heinikon keskeltä navetan kivijalan kulmauksen ja siitä betoniin upotetun juomakupin. Siitä suunnistamalla löydän suunnilleen paikan missä talomme sijaitsi. Mitään ei ole jäljellä, ei edes peruskiviä. Talon takana havaitsen sementtikellarin, se on säilynyt ainoana rakenteena meidän talostamme. Huomaan että kellari on yhä kyläläisten käytössä, vaikka lähellä ei asu ketään. Kuljen entiselle kansakoulun tontille ja tapaan sen pihalla vanhahkon naisen. Hän kertoo muuttaneensa kylään parikymmentä vuotta sitten. Kerron hänelle:

- tiedättehän että paikka missä asutte on entinen kansankoulun tontti?
- *kyllä tiedän*
- minun kotini oli vajaan 100 metrin päässä. kun kesäkuussa 1944 lähdimme täältä, se oli lähes valmis, Tiedättekö mitä sille on tapahtunut ?
- *Kun minä tulin tähän kylään se talo oli kunnossa ja siinä oli siinä pidettiin koulua. Noin viisi vuotta sitten se määrättiin purettavaksi.*
- Minkä vuoksi?
- *Sitä en tiedä, kerrottiin että talo siirretään Kalinovon kylään, eikä siitä ole sen jälkeen kuulunut mitään,* vastasi tämä venäläinen nainen, joka sanoi työskentelevänsä lypsäjänä (Ylä-Simolan paikalla olevassa) lypsykarjakolhoosissa.

Aika oli kulunut iltapäivään niin pitkälle ettei ollut enää mahdollista lähteä etsimään sitä Kalinoviosta, joka oli Nuoraan aseman lähellä Koiviston tielle ulottuvan asutusalueen nimi. Lupasimme varata seuraavalla kotikylässä käynnillä niin paljon aikaa että yritämme selvittää mihin talo on joutunut.

Siellä täällä kylässä on uusien asukkaiden kyhäämiä lautahökkeleitä. Ehkä työskentelevät asuvat näissä heikoissa asumuksissa, joskin ihmetyttää, miten niissä tarkenee talvella. Kylätien vasemmalla puolella sijaitsevat pellot ja ilmeisesti myös Honkojan ja Leppäsen pellot on myös pantu yhteen ja niillä viljellään pääasiassa vihantarehua, laitumia ja jonkin verran viljaa ja perunaa.

Vaikka olin valmistautunut siihen että kaikki on hävitetty, ettei kylää enää ole - ei ainakaan siinä mielessä kuin meidän jättäessämme sen 1944 - ei voi kieltää, etteikö masennus olisi täyttänyt mielen. Hävitys oli niin täydellinen, vuosisatojen työn tulokset oli täällä niin perin juurin tuhottu, koko maisema oli murheellinen ja uskomattoman paljon muuttunut, ettei voinut mitään sille, että vielä pitkään kysyi uudestaan ja yhä uudestaan: Miten tällainen on mahdollista? Me karjalaiset olemme tottuneet siihen että, että Karjala on lopullisesti menetetty, mutta kun palaa kotipihalle, kotikylään ja tuttuihin maisemiin, entiset kauniit kuvat nousevat pakostakin mieleen, eikä sille voi mitään että mieli painuu matalaksi. Miten toisenlaista kaikki olisikaan jos olisimme saaneet elää rauhassa kodeissamme - mutta verinen sota muutti kaiken, onko vielä mitään toivoa siitä, että sodan vääryydet oikaistaisiin? Sitä ei kukaan tiedä, mutta on aivan selvää, että jos sellainen ihme tapahtuisi, että vääryydet oikaistaisiin ja karjalaiset pääsisivät taas rakentamaan hävitettyä entistä kotiseutuaan, tapahtuisi uudestaan Suomen ihme: Kymmenessä vuodessa olisimme nostaneet Karjalan uuteen kukoistukseen.

Vironperällä 18.2.1990
Johannes Virolainen